

2012MME110 bijlage 3

Aan: Gedeputeerde Staten van Utrecht en Provinciale Staten van Utrecht

Archimedeslaan 6

3584 BA Utrecht

Datum: 2 juli 2012

Ons kenmerk: PCL 2012/04

Onderwerp: PCL advies over Startnotitie Herijking bodem-, water- en milieubeleid

Aandachtspunten voor het Bodem-, water- en milieubeleid van de Provincie Utrecht

Samenvatting

De PCL vindt het positief dat de Provincie kiest voor een integrale aanpak van het Bodem-, water- en milieubeleid, waarbij een verband wordt gelegd tussen de basiskwaliteiten van bodem, water en milieu en de ontwikkelopgaven uit de Strategische Agenda. Wel wil de PCL erop wijzen dat de wettelijke normen die de Provincie hierbij als richtpunt wil hanteren slechts een minimumniveau vertegenwoordigen. Het uitgaan van wettelijke normen kan ongewenste effecten hebben: Ook onder de wettelijke normen kan gezondheidsschade optreden. Daarnaast kan een stapeling van verschillende milieubelastingen leiden tot vermindering van de leefomgevingskwaliteit. Bovendien kan er een gebrek aan economische ontwikkelingsruimte ontstaan wanneer een gebied qua lucht en geluidskwaliteit precies voldoet aan de normen. De uitdaging is om te zoeken naar een aanpak waarmee de kwaliteit van de leefomgeving verbetert én er meer economische ontwikkelingskansen ontstaan. Hiervoor is maatwerk noodzakelijk. Een op innovatie gerichte samenwerking met het bedrijfsleven is hierbij van groot belang.

Inleiding

De PCL vindt het bodem-, water- en milieubeleid van cruciaal belang voor de kwaliteit van de leefomgeving. De Provincie kondigt in haar Coalitieakkoord een herijking van dit beleidsterrein aan en koppelt hieraan een bezuiniging. In de Strategische agenda van de Provincie is het bodem-, water- en milieubeleid onderdeel van een “transitieopgave”. Alle redenen voor de PCL om in deze periode van herbezinning op het bodem-, water- en milieubeleid de Provincie te adviseren.

Als afsluiting van de oriëntatiefase heeft de Provincie een startnotitie opgesteld. Daarna werkt zij aan een kadernota over dit onderwerp.

De PCL heeft daarom besloten om in twee fasen te adviseren:

- Naar aanleiding van de Startnotitie brengt de PCL enkele aandachtspunten naar voren.
- Vervolgens adviseert de PCL op basis van de concept Kadernota over het voorgenomen beleid.

Aandachtspunten bij Startnotitie

1. PCL vindt integrale aanpak bodem-, water- en milieubeleid positief

In de Startnotitie staat een integrale aanpak van het Provinciale bodem-, water- en milieubeleid centraal. Een samenhangend beleid in plaats van een sectoraal beleid. De PCL vindt dit een goed uitgangspunt. Zij vindt vooral een goede koppeling met de Provinciale

Ruimtelijke Structuurvisie van groot belang. Deze richting sluit ook aan bij de landelijke ontwikkeling naar een samenhangend omgevingsbeleid.

2. Verbeteren leefomgevingskwaliteit én creëren economische ontwikkelingsruimte

Een belangrijk uitgangspunt in de startnotitie over het bodem-, water en milieubeleid is dat de Provincie zich meer wil richten op het uitvoeren van haar wettelijke taken en de “kop” hierop wil loslaten. De PCL vraagt zich af of dat in alle gevallen verantwoord is. Nederland staat in Europees verband immers op veel terreinen onderaan als het gaat om het bereiken van goede milieuocondities. Dat kan enerzijds leiden tot de keuze voor realistische, niet overdreven ambitieuze doelen, anderzijds kan het juist pleiten voor extra maatregelen waar sprake is van een opeenstapeling van milieubelastingen.

De Provincie onderscheidt zes basiskwaliteiten: luchtkwaliteit, geluidskwaliteit, externe veiligheid, waterkwaliteit, waterkwantiteit en bodemkwaliteit. Deze basiskwaliteiten moeten volgens de Provincie bijdragen aan de ontwikkelopgaven uit de Strategische Agenda: Utrecht Top Regio, Krachtige steden en dorpen, Vitaal landelijk gebied en Bereikbaar Utrecht.

De PCL vindt het terecht dat de Provincie een verbinding legt tussen de basiskwaliteiten en de ontwikkelopgaven. Dat de Provincie de wettelijke normen als richtpunt hanteert vindt de PCL begrijpelijk. Wel wil de PCL erop wijzen dat de wettelijke normen slechts een minimumniveau vertegenwoordigen. Er zijn verschillende redenen waarom het uitgaan van de wettelijke normen ongewenste effecten kan hebben:

- Ook onder de wettelijke normen kan gezondheidsschade plaatsvinden, bijvoorbeeld op het gebied van luchtkwaliteit.
- Een stapeling van verschillende belastingen (geluid, stof, geurhinder) kan leiden tot vermindering van de leefomgevingskwaliteit, ook al wordt op elk deelterrein voldaan aan de wettelijke norm (bijvoorbeeld bij industrieterrein Lage Weide).
- Wanneer een gebied qua lucht- en geluidskwaliteit precies voldoet aan de normen ontstaat er een gebrek aan economische ontwikkelingsruimte. Er kan dan geen bedrijf meer bij en er kan bijvoorbeeld ook geen verkeerstoename meer plaatsvinden. In dit verband is het ook zinvol om het vergunningstelsel voor bedrijven meer dynamisch te maken. Een vergunning zou kunnen gelden voor de economische levensduur van een installatie in plaats van onbeperkt. Zo wordt het zinvol om de normen in de loop van de tijd aan te scherpen en op deze manier een milieuvriendelijke bedrijfsvoering te stimuleren. Vanzelfsprekend moet hierbij wel een goede balans gevonden worden tussen bijstelling van normen en de behoefte aan zekerheid van bedrijven.

Het realiseren van een goede kwaliteit van de leefomgeving omvat meer dan het voldoen aan de normen. De PCL pleit daarom voor maatwerk. De uitdaging is om te zoeken naar een aanpak waarmee de kwaliteit van de leefomgeving verbetert én er meer ontwikkelingskansen zijn. Kijk per gebied hoe de situatie is en welke maatregelen nodig of wenselijk zijn. In een gebied waar verschillende milieubelastingen samenvallen zouden de normen aangescherpt moeten worden.

Het nastreven van een goede leefomgevingskwaliteit hoeft de Provincie overigens niet altijd veel geld te kosten. Zoals de PCL in het advies over Ondernemerschap al eens naar voren bracht is het voor de Provincie goedkoper en doeltreffender om samen met andere partijen naar creatieve oplossingen te zoeken. Niet de overheid, maar het bedrijfsleven loopt momenteel voorop in het streven naar duurzaamheid. Samen met het bedrijfsleven kunnen nieuwe financieringsconstructies en verdienmodellen ontwikkeld worden. Dit biedt kansen voor een meer op innovatie gerichte economie.

3. Bodem-, water- en milieukwaliteiten die om aandacht vragen

Een goede monitoring van de duurzaamheid in de Provincie Utrecht is van groot belang, zeker wanneer er een versobering van het bodem-, water- en milieubeleid plaatsvindt. De PCL hecht grote waarde aan de duurzaamheidsmeting Staat van Utrecht en vindt dat de uitkomsten hiervan een input moeten zijn voor de beleidsontwikkeling.

In de Staat van Utrecht 2010 komt naar voren dat een aantal bodem-, water- en milieukwaliteiten om aandacht vraagt omdat zij zich op de maatschappelijke grens bevinden en er behoefte is aan directe aandacht (klasse oranje) of omdat er een maatschappelijk onacceptabele situatie is waarbij een directe ingreep gewenst is (klasse rood):

- Bij Bodem en grondwater hebben gewasbeschermingsmiddelen, zware metalen en bodemsanering klasse oranje. Vermesting van akker en weiland en bodemdaling hebben klasse rood.
- Bij Lucht hebben luchtkwaliteit landelijk gebied en fijn stof klasse oranje. Het aantal knelpunt kilometers qua luchtkwaliteit heeft klasse rood.
- Bij Oppervlaktewater heeft de ecologische toestand klasse rood.
- Bij Grondstoffen heeft hergebruik bedrijfsafval klasse rood.
- Bij Energie en Klimaat hebben duurzame energie, energiebesparing en broeikas effect klasse rood.

De PCL vindt dat zorgvuldig gevolgd moet worden hoe deze kwaliteiten zich ontwikkelen en of een beleid gericht op het voldoen aan wettelijke normen toereikend is om de situatie (verder) te verbeteren. De PCL volgt de ontwikkeling van de basiskwaliteiten en de manier waarop de Provincie deze betreft bij de ontwikkelopgaven met grote interesse.

4. Aansturing integrale duurzaamheidsaanpak nodig

In het coalitieakkoord en de startnotitie staat dat de verbreding van het bodem-, water- en milieubeleid wordt afgebouwd. Duurzaamheid, klimaat, energie en afval worden losgekoppeld en waar zinvol in gepaste vorm ondergebracht in andere beleidsvelden. De PCL vraagt zich af welke consequenties deze keuze heeft. Wanneer de Provincie het beleid versobert is het van belang dat zij helder aangeeft wat de consequenties hiervan zijn. Wat gaat er concreet in de Provincie veranderen wanneer de provincie een onderwerp als afval loslaat?

De PCL maakt zich vooral zorgen over het thema Duurzaamheid. Op zich onderschrijft zij de integrale aanpak waarbij duurzaamheid op alle beleidsterreinen wordt toegepast. Dit gebeurt echter niet vanzelf. Hoe zorgt de Provincie ervoor dat dit ook echt gebeurt? Hiervoor is een beknopte richtinggevende duurzaamheidsvisie nodig en moet er zowel bestuurlijk als ambtelijk coördinatie plaatsvinden. De PCL adviseert om hier ook een eenvoudig toepasbaar instrument voor te ontwikkelen, een A4 met bijvoorbeeld 10 duurzaamheidsprincipes die toepasbaar zijn op alle beleidsterreinen. Wanneer de Provincie duurzaamheid serieus neemt is het ook van belang dat zij zelf duurzaam inkoopt en aanbesteedt.

5. Uitvoeringsprogramma noodzakelijk

De PCL vindt het belangrijk dat de koppeling tussen het bodem-, water- en milieubeleid en de ontwikkelopgaven in de praktijk goed wordt gelegd. Hiervoor is een uitvoeringsprogramma noodzakelijk.

6. Beleid vaststellen betekent ook handhaven

Een goede handhaving is een belangrijk aspect van beleid. De PCL vraagt de Provincie dan ook om de handhaving van het Bodem-, water- en milieubeleid goed te borgen.

Hoogachtend,
De Provinciale Commissie Leefomgeving (PCL),

Drs. A.F. van de Klundert,

Mevr. Drs. J.E.H. van der Heijde,

Voorzitter

Secretaris